

2024-01-31

Dnr U2023/02898

Utbildningsdepartementet

Remissvar över betänkandet Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation (SOU 2023:59) samt Statlig forskningsfinansiering Underlagsrapporter (SOU 2023:19)

Sammanfattning

Forskning inom hälsa, arbetsliv och miljö är central för att identifiera, beskriva och förstå samhällsutvecklingen och de utmaningar vi står inför. Det behövs en forskning som har hög vetenskaplig kvalitet och samtidigt är relevant för samhället och som kan bidra till att förstå och hantera komplexa samhällsproblem. Den nuvarande forskningsrådsstrukturen, där Vetenskapsrådet haft ett särskilt ansvar för grundforskning, och där FORTE och FORMAS inriktningar båda genomsyras av en pluralism med mång- och tvärvetenskapliga perspektiv avseende såväl grundläggande som tillämpad forskning har därför varit väl anpassad.

Vi förordar därför att:

- Forskningsråden Forte, FORMAS och Energimyndigheten kvarstår som separata organisationer med fortsatt hemvist under nuvarande departement.

Motivering till ställningstagandet

Vi avråder från att följa utredningens förslag eftersom vi menar att:

- En Vetenskapsmyndighet med huvudansvar för finansiering av all forskarinitierad forskning med en hantering i beredningsgrupper uppdelad på discipliner är problematiskt för forskningsområden som till sin natur vanligen kräver en fler- eller mångvetenskaplig ansats. Detta gäller i hög grad forskning om arbetsliv, hälsa och miljö. Det finns en tydlig risk för att förslaget kommer att medföra en återgång till huvudsakligen inomdisciplinära ansökningar och missgynna mång- och tvärvetenskapliga projekt.
- Vidare är ansvaret för nyttiggörande av forskningsresultat bristfälligt beaktat i utredningen. Sektorskontakt i relation till sakägande departement och berörd sektor beskrivs inte i uppdraget för den nya Vetenskapsmyndigheten, som kommer att finansiera huvuddelen av den forskarinitierade forskningen.
- Den föreslagna omorganisationen riskerar att leda till att sakkompetensen inom Forte och Formas kommer att försvinna och därmed medföra ett sämre kunskapsunderlag för strategiska beslut kring forskningsbehov och forskningsfinansiering. Dessa

forskningsråd har framgångsrikt – och jämfört med andra europeiska forskningsgivare framsynt - stött utvecklingen av forskningen kring centrala samhällsutmaningar beträffande arbetsliv, miljö och samhällsbyggnad.

- Forte och Formas har väletablerade kontakter med lärosäten, myndigheter, kommuner och regioner samt organisationer verksamma inom folkhälsa, arbetsliv, de areella näringarna, samhällsbyggnadssektorn och med breda grupper som arbetar med hållbarhet som förses med relevant forskningsbaserad kunskap. Detta kan inte snabbt övertas av en helt ny Myndighet för strategisk forskning.
- Den föreslagna organisationen kan ge kraftfulla forskningsatsningar men förutsättningarna för att de skall bli träffsäkra är inte optimala. Det är vidare oklart i vad mån strategiska utlysningar kommer att balanseras i förhållande till forskarinitierade projekt inom Formas och Fortes sektorsområden.

För Sektionen för Arbets- och miljömedicin inom Svenska Läkaresällskapet

Anna-Carin Olin, Professor
Arbets-och miljömedicin
Institutionen för Medicin vid Göteborgs Universitet

Maria Albin, Professor
Institutet för Miljömedicin
Karolinska Universitetet

Kristina Jacobsson, Professor,
Arbets-och miljömedicin
Institutionen för Medicin vid Göteborgs Universitet
